

Tekst in Rinkkrant 427 van 27 april 2001

Uit Klasse mei 2001, lezersbrieven

*Onderwijsinspectie. De Vlaamse onderwijsinspectie vindt dat leerkrachten nog meer moeten individualiseren en **differentiëren** (o.a. via hoekenwerk) in plaats van klassikaal lesgeven. Zo lezen we in Klasse nr 113. De Engelse onderwijsinspectie vindt dat leerkrachten minder moeten individualiseren en differentiëren, en **meer interactief klassikaal** lesgeven. Zie de web site van de Engelse inspectie in verband met The National Literacy Strategy op www.ofsted.gov.uk. Begrijp wie het kan.*

*Eén zaak is echter duidelijk: sedert deonderwijshervormingen in Engeland (vanaf herfst 1998) presteren de Engelse leerlingen (en in het bijzonder de zwakke leerlingen) veel beter dan in de periode vóór 1998, toen individualiseren en differentiëren nog hoog in het vaandel stonden. In dat verband is er ook ernstig wetenschappelijk onderzoek gevoerd. Vlaamse onderwijsverantwoordelijken blijven daarentegen halsstarrig "geloven" in het differentiatie- en individualiseringsmodel.
Pieter Van Biervliet - leerkracht - Oostende.*

En Rinkrank ?

In Rinkrank is van in den beginne een duidelijke lijn gevolgd: een evenwichtig aanbod van klassikaal lesgeven en differentiëren en individualiseren. Beide principes zijn noodzakelijk om ieder kind in zijn ontwikkeling, binnen een gezonde sociale context te ondersteunen en het ertoe te brengen de leerstof te assimileren.

Enkele basisprincipes liggen ten grondslag aan de Rinkrank-methode.

1. Klassikaal lesgeven en individualiseren is tegelijkertijd mogelijk door het kunstzinnige element erin te betrekken. Een klassikale opdracht zal daardoor door elk kind toch op een heel eigen manier verwerkt worden. Men kan daardoor de kinderen ook een grote mate van vrijheid geven; vormgeving, kleurgebruik enzoverder zijn zeer individuele aangelegenheden. Elk kind is daardoor individueel sterker betrokken op zijn eigen werk, ondanks het feit dat er klassikaal gewerkt wordt.

2. De dagindeling in Rinkrank is in de grote lijnen opgebouwd op een afwisseling tussen klassikaal onderricht en individueel werk. We beginnen de dag met een uiterst klassikale opdracht: zang en instrumentaal musiceren. De gemeenschap die een klasgroep (in Rinkrank zelfs een groep bestaande uit drie klassen) is, wordt hier sterk aangesproken. Ieder kind doet daar op zijn eigen manier en met zijn eigen mogelijkheden aan mee, en draagt bij aan het gezamenlijke resultaat. Dat stimuleert, hoe dan ook.

Na de muziek komt de mondelinge klassikale herhaling. Daarin zitten oefeningen die klassikaal gedaan worden afgewisseld met meer individueel gerichte opdrachten. Hier lopen klassikaal en individueel snel door elkaar, waardoor de aandacht levendig blijft.

Na de herhaling komt de periodeles, die aanvangt met een klassikale uiteenzetting, die een kwartier tot hoogstens een half uur duurt. Daarop volgt dan de individuele verwerking door de kinderen, waarbij de leerkracht heel wat mogelijkheden heeft om te differentiëren en te individualiseren. Dit duurt ongeveer drie kwartier. De opgaven die daarbij klassikaal gegeven worden kunnen daarbij aan individuele gevallen aangepast worden. Sommigen maken wat minder en misschien ook alleen de eenvoudigste opgaven, met wat meer uitleg op hun niveau; anderen krijgen moeilijker taken voorgeschoteld.

Na deze periodeles volgt een korte pauze, waarna de kinderen weer in een grotere groep klassikaal les krijgen in Frans, Engels of cultuurbeschouwing (verhaal). Hier wordt het klassikale klasoverschrijdend toegepast, net zoals bij de ochtendmuziek.

De voormiddag besluit met een opdeling in klassen voor de lessen ritmiek. Ook dit is een klassikaal gegeven, maar waarbij ieder kind binnen de gezamenlijke opdrachten toch zeer individueel werkt, en er ook oefeningen ingelast kunnen worden die specifiek bedoeld zijn voor kinderen met bepaalde problemen. In deze lessen kan men differentiëren zonder dat het de kinderen bewust gemaakt wordt, en dat werkt altijd beter.

De namiddagen zijn altijd gewijd aan lichamelijke opvoeding en kunstzinnige activiteiten.

Dit zijn klassikaal gebonden opdrachten die toch weer heel sterk individueel uitgevoerd worden. Hier is tenslotte een grote mogelijkheid tot interactie tussen de kinderen. Wie schilderen of boetsen of tekenen volgt tijdens zo een namiddag ziet dat er heel wat meer gebeurt dan louter de opdracht afwerken. Hier is ook een bijzonder grote sociale impuls aanwezig. En die is in de ontwikkeling van kinderen minstens even belangrijk als het leren zelf.

3. De leerstof wordt steeds eerst mondeling aangebracht. Het woord van de leraar is belangrijk. Hij is niet gebonden aan een handboek, maar kan levendig de leerstof verwoorden en daarbij zijn uitleg aanpassen aan de kinderen. Het ene onderdeel kan hij grondig uitleggen om zowat iedereen mee te krijgen, een ander onderdeel kan hij bijvoorbeeld iets meer in het vage laten om bepaalde kinderen later bij de individuele verwerking actief aan het denken te zetten of hen te dwingen om raad te vragen. Er zijn vele mogelijkheden, en de leerkracht heeft daar een grote mate van vrijheid.

4. Het wegnemen van de concurrentie onder de kinderen. In Rinkrank gaat het niet om punten of scores. Ieder kind werkt naar zijn eigen mogelijkheden. Dat stimuleert ook tot samenwerken en begrip voor elkaars mogelijkheden.

5. In de laagste klassen is de klassikale aanpak groter dan in de hogere klassen van de lagere school. Hoe ouder een kind wordt, hoe meer het individu wordt aangesproken. In klassen 5 en 6 wordt er per dag meer tijd aan individuele herhaling en uitleg gespendeerd dan in klassen 1 en 2. In de lagere klassen voelt een kind zich veilig in de groep en wil nog niet altijd graag individueel aangesproken worden. Die kans moeten we het dan ook geven.

6. Het gebruik van de computer is in Rinkrank een sterk middel om kinderen individueel en gedifferentieerd tot werken en oefenen te brengen. Daarom staat naast het klassikale werk in klassen 2, 3, 4, 5 en 6 het werken op de computer ook duidelijk op het programma.

7. Hoekenwerk - georganiseerd door de leerkracht - als middel om te individualiseren en te differentiëren is er als dusdanig niet bij in Rinkrank. Deze school opteert voor de klassikale en hyperklassikale werking, afgewisseld met de individuele verwerking. Hoekenwerk kan voorkomen, maar ontstaat dan eerder spontaan bij en door de kinderen.

8. In Rinkrank wordt er ook steeds naar gestreefd om de kwaliteiten van elk kind naar boven te halen. Dit kan het vruchtbaarst gebeuren binnen de groepsactiviteiten. Wie iets goed kan, laat dat ook graag zien aan anderen. Dat element kan een grote pedagogische waarde hebben en kan ertoe leiden dat kinderen zich gaan inspannen om - binnen het klassikale gegeven - iets extra te doen om die dingen waarin men zwak is te verbeteren. Het kind individualiseert daardoor zelf, terwijl de leerkracht eerder klassikaal kan blijven werken.